

Agata Bury

Akademia Świętokrzyska w Kielcach

DOCHODY POWIATÓW ZIEMSKICH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA – PRZEKRÓJ REGIONALNY

1. Wstęp

W Polsce obecnie jest 314 powiatów ziemskich. Są one rozmieszczone w 16 województwach, przy czym na każde z nich przypada od 11 do 37 powiatów. Niniejszy artykuł ma na celu zbadanie wysokości wskaźnika dochodów na 1 mieszkańca w powiatach ziemskich oraz wskazanie najbogatszych i najbiedniejszych jednostek. W tym celu zestawiono omawiane wskaźniki dla wszystkich powiatów ziemskich dla lat 2002-2005, porządkując je według województw. W celu uproszczenia wskaźnik ten będzie nazywany zamiennie wskaźnikiem dochodów.

2. Zróżnicowanie wskaźnika dochodów

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że wskaźniki dochodów przyjmują bardzo różne wartości, przy czym różnice te są widoczne także między województwami. W tabeli 1 zestawiono najniższe i najwyższe wartości wskaźnika dochodów w poszczególnych województwach ze wskazaniem powiatu i roku wystąpienia.

Wskaźniki dochodów przyjmowały wartości od 185,48 do 933,35 zł. W poszczególnych województwach dolna granica wynosiła między 185,48 (mazowieckie – siedlecki 2002) a 406,54 zł (warmińsko-mazurskie – działdowski 2003). Najwyższe wskaźniki mieściły się w przedziale od 690 (podlaskie – sejneński 2002) do 933,35 zł (warmińsko-mazurskie – węgorzewski 2005).

Tabela 1. Brzegowe wartości wskaźnika w województwach w latach 2002-2005

Województwo	Najniższy wskaźnik			Najwyższy wskaźnik		
	wartość w zł	powiat	rok	wartość w zł	powiat	rok
Dolnośląskie	302,72	połkowicki	2003	915,98	milicki	2003
Kujawsko-pomorskie	269,90	grudziądzki	2002	832,41	wąbrzeski	2005
Lubelskie	249,34	zamojski	2003	786,34	włodawski	2005
Lubuskie	339,93	gorzowski	2002	798,20	sułęciński	2005
Łódzkie	227,93	skierniewicki	2002	711,74	rawski	2005
Małopolskie	225,62	wielicki	2003	710,38	miechowski	2005
Mazowieckie	185,48	siedlecki	2002	770,31	grodziski	2002
Opolskie	252,76	krapkowicki	2003	750,72	głubczycki	2005
Podkarpackie	208,63	przemyski	2002	932,80	lubaczowski	2003
Podlaskie	318,05	łomżyński	2003	690,00	sejneński	2002
Pomorskie	232,51	gdański	2003	886,18	chojnicki	2002
Śląskie	201,02	rybnicki	2002	695,24	raciborski	2002
Świętokrzyskie	254,40	kielecki	2003	763,18	buski	2005
Warmińsko-mazurskie	406,54	działdowski	2003	933,35	węgorzewski	2005
Wielkopolskie	208,65	kaliski	2002	767,49	międzybuzki	2005
Zachodniopomorskie	380,23	watecki	2003	890,29	białogardzki	2002

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

Jak można zauważyć, większość najmniejszych wartości pochodzi z 2003 r. – w 7 województwach (w pozostałych – z 2002 r.). Natomiast maksymalne wartości wskaźnika pochodzą głównie z 2005 r. – w 9 województwach (w kolejnych 5 – z 2002 r.). Nie jest to przypadek, ale jak wynika z dalszej analizy – wynik ogólnego wzrostu dochodów powiatów ziemskich od 2003 r., po wcześniejszym spadku.

3. Dynamika wskaźnika dochodów

Wskaźniki dochodów na 1 mieszkańca przyjmują bardzo różne wartości, które w badanym okresie w dwudziestu kilku przypadkach wykazują trend rosnący, tzn. rosną z roku na rok (np. wałbrzyski – dolnośląskie, tarnowski i nowosądecki – małopolskie, radomski – mazowieckie, leżajski i rzeszowski – podkarpackie, olsztyński – warmińsko-mazurskie), a zaledwie w jednym – w trend malejący (białogardzki – zachodniopomorskie). W większości przypadków wskaźniki w 2003 r. są niższe niż w 2002 r., po czym przez dwa kolejne lata rosną. Ogólnie należy stwierdzić, że badany wskaźnik odznacza się tendencją rosnącą.

Tabela 2. Przedziały wartości wskaźnika dochodów na 1 mieszkańca, w województwach w latach 2002 i 2005

Województwo	Przedział (w zł)	
	2002	2005
Dolnośląskie	334,86-897,52	437,22-839,56
Kujawsko-pomorskie	269,90-653,27	318,38-832,41
Lubelskie	257,39-727,79	283,64-786,34
Lubuskie	339,93-743,23	456,87-798,20
Łódzkie	227,93-646,81	269,16-711,74
Małopolskie	248,22-628,72	321,81-710,38
Mazowieckie	185,48-770,31	231,43-730,51
Opolskie	261,29-666,93	329,83-750,72
Podkarpackie	208,63-806,30	283,07-861,74
Podlaskie	320,10-690,00	369,70-676,27
Pomorskie	291,82-886,18	323,00-832,18
Śląskie	201,02-695,24	327,43-690,68
Świętokrzyskie	256,16- 652,70	386,32-763,18
Warmińsko-mazurskie	422,55-890,67	482,47-933,35
Wielkopolskie	208,65-707,07	297,91-767,49
Zachodniopomorskie	466,24-890,29	479,42-797,33

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

W tabeli 2 zestawiono przedziały wartości, jakie przyjmował wskaźnik w powiatach w ramach poszczególnych województw w latach 2002 i 2005. Najniższe wartości, które przyjmowały wskaźniki w 2005 r., były wyższe od tych z 2002 r. Nie można tego samego powiedzieć o wartościach maksymalnych. W 2005 r. wyższe wartości wskaźnika wystąpiły tylko w 10 województwach.

4. Dynamika „łącznych” wskaźników dochodów

Sumując wszystkie dochody powiatów ziemskich w ramach województwa w danym roku i dzieląc je następnie przez liczbę mieszkańców ogółem tych powiatów w tym samym roku, obliczono łączne wskaźniki dochodów na 1 mieszkańca dla poszczególnych województw. Zestaw takich wskaźników prezentuje tab. 3. W ostatniej kolumnie zamieszczono średnią arytmetyczną z czterech rocznych wskaźników dla każdego województwa.

Tabela 3. Łączne wskaźniki dochodów w latach 2002-2005

Województwo	Łączny wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca w zł				Średni wskaźnik w zł
	2002	2003	2004	2005	
Dolnośląskie	540,91	487,80	546,57	582,84	539,53
Kujawsko-pomorskie	471,45	426,84	480,32	536,36	478,74
Lubelskie	466,20	422,32	474,49	513,90	469,23
Lubuskie	533,22	467,16	560,93	626,66	546,99
Łódzkie	493,85	440,30	483,40	528,26	486,45
Małopolskie	420,96	384,77	417,63	466,76	422,53
Mazowieckie	472,11	416,24	480,08	533,45	475,47
Opolskie	476,62	428,25	475,76	521,53	475,54
Podkarpackie	443,41	421,41	460,02	504,91	457,44
Podlaskie	480,51	438,09	493,07	539,12	487,70
Pomorskie	552,08	475,35	528,18	585,64	535,31
Śląskie	425,60	382,93	438,65	490,87	434,51
Świętokrzyskie	511,58	470,13	524,40	568,42	518,63
Warmińsko-mazurskie	576,84	526,73	577,60	659,11	585,07
Wielkopolskie	477,66	431,05	484,87	544,85	484,61
Zachodniopomorskie	586,28	528,34	597,75	640,51	588,22

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

W takim ujęciu wyraźnie widać, że stosunkowo wysokie wskaźniki odnotowano w 2002 r., dla kilku województw były one nawet wyższe od średniej z czterech lat (dolnośląskie, łódzkie, opolskie, pomorskie). W 2003 r. wszystkie łączne wskaźniki się obniżyły, po czym w dwóch kolejnych latach rosły. W 2005 r. wszystkie łączne wskaźniki były wyższe od tych z 2002 r. Największy wzrost odnotowano w odniesieniu do województw: lubuskiego – 17,5%, śląskiego – 15,3%, warmińsko-mazurskiego – 14,3%, wielkopolskiego – 14,1%, podkarpackiego – 13,9% i kujawsko-pomorskiego – 13,8%. W pozostałych województwach wzrost był mniejszy.

Średnio najwyższe łączne wskaźniki wystąpiły w zachodniopomorskim – 588,22 zł, warmińsko-mazurskim – 585,07 zł. Najniższe łączne wskaźniki uzyskano w małopolskim – średnio 422,53 zł oraz w śląskim – średnio 434,51 zł.

5. Najwyższe wskaźniki dochodów w poszczególnych latach

W 2002 r. najwyższe łączne wskaźniki dochodów zanotowano w województwach: zachodniopomorskim – 586,28 zł, warmińsko-mazurskim – 576,84 zł, pomorskim – 552,08 zł, dolnośląskim – 540,91 zł oraz lubuskim – 533,22 zł. W kolejnych trzech latach również te pięć województw miało najwyższe łączne wskaźniki dochodów na 1 mieszkańca.

Natomiast analizując szczegółowe dane z poszczególnych powiatów, należy stwierdzić, że najwyższy wskaźnik w 2002 r. zanotował powiat milicki (dolnośląskie) w wysokości 897,52 zł. Na kolejnych trzech pozycjach w 2002 r. znajdowały się powiaty: węgorszewski (warmińsko-mazurskie) – 890,67 zł, białogardzki (zachodniopomorskie) – 890,29 zł i chojnicki (pomorskie) – 886,18 zł. Na piątym miejscu był powiat bieszczadzki (podkarpackie) – 806,30 zł. Kolejne osiem powiatów (lubaczowski – podkarpackie, olecki – warmińsko-mazurskie, grodziski – mazowieckie, świebodziński – lubuskie, przasnyski – mazowieckie, włodawski – lubelskie, kętrzyński – warmińsko-mazurskie, międzychodzki – wielkopolskie) uzyskało wskaźniki powyżej 700 zł, odpowiednio: od 778,23 do 707,07 zł.

W 2003 r. najwyższy wskaźnik uzyskał powiat lubaczowski – 932,80 zł, drugi był milicki – 915,98, a dalej: białogardzki – 861,07 zł i węgorszewski – 806,28 zł. Jeszcze dwa powiaty miały wysoki wskaźnik: grodziski – 760,87 zł i olecki – 732,53 zł. Oprócz wymienionych sześciu jednostek pozostałe miały wskaźnik poniżej 700 zł.

W 2004 r. powiatem o najwyższym wskaźniku był dalej powiat lubaczowski – 863,18 zł. Trochę niższy wskaźnik osiągnął powiat węgorszewski – 860,20 zł. Kolejne miejsca zajęły powiaty: białogardzki – 843,45 zł i milicki – 818,92 zł. Następne dziesięć pozycji zajmują powiaty ze wskaźnikiem między 700 a 800 zł (świebodziński, bieszczadzki, głębczycki – opolskie, opatowski – świętokrzyskie, raciborski – śląskie, olecki, człuchowski – pomorskie, międzychodzki, kamieński i koszaliński – zachodniopomorskie), odpowiednio od 734,64 do 700,98 zł.

W 2005 r. nastąpiło wyraźne podwyższenie wysokości wskaźników. Aż osiem powiatów odnotowało wskaźnik powyżej 800 zł: węgorszewski – 933,35 zł, olecki – 887,39 zł, leski (podkarpackie) – 861,74 zł, przasnyski – 859,31 zł, milicki – 839,56 zł, wąbrzeski (kujawsko-pomorskie) – 832,41 zł, człuchowski – 832,18 zł i pułtuski (mazowieckie) – 808,75 zł. Kolejne 31 powiatów osiągnęło wskaźniki powyżej 700 zł. Były wśród nich powiaty, które już wcześniej miały wysokie wskaźniki (koszaliński, włodawski, lubaczowski, bieszczadzki, międzychodzki, świebodziński, głębczycki, opatowski, kętrzyński, białogardzki, grodziski) oraz powiaty, które wcześniej notowały stosunkowo niskie wskaźniki (sulęciński i międzyrzecki – lubuskie, tucholski – kujawsko-pomorskie, ełcki, lidzbarski, nidzicki i szczycieński – warmińsko-mazurskie, czarnkowsko-trzcianecki i pleszewski – wielkopolskie, buski – świętokrzyskie, ząbkowicki – śląskie, lipski i przysuski – mazowieckie, malborski i tczewski – pomorskie, gryficki – zachodniopomorskie, krasnostawski – lubelskie, rawski – łódzkie, miechowski – małopolskie, głogowski – dolnośląskie).

6. Najniższe wskaźniki dochodów w poszczególnych latach

W 2002 r. najniższy łączny wskaźnik dochodów zanotowano w woj. małopolskim – 420,96 zł, śląskim – 425,60 zł, podkarpackim – 443,41 zł, i te województwa powtarzają się w kolejnych latach, ale przyjmują dużo wyższe wartości. W 2003 r. niski wskaźnik miały też województwa mazowieckie – 416,24 zł i lubelskie – 422,32 zł.

Najniższy wskaźnik wśród powiatów w 2002 r. zanotował siedlecki (mazowieckie) w wysokości 185,48 zł. Na drugim miejscu znajdował się rybnicki (śląskie) – 201,02 zł. Kolejne miejsca zajęły: przemyski (podkarpackie) – 208,63 oraz kaliski (wielkopolskie) – 208,65 zł. Oprócz tych powiatów jeszcze 19 odnotowało wskaźnik poniżej 300 zł: skierniewicki – łódzkie, koniński, poznański i leszczyński – wielkopolskie, częstochowski, gliwicki, bieruńsko-lędzki i bielski – śląskie, tarnowski, nowosądecki i wielicki – małopolskie, kielecki – świętokrzyskie, zamojski – lubelskie, rzeszowski i krośnieński – podkarpackie, opolski – opolskie, grudziądzki i bydgoski – kujawsko-pomorskie, gdański – pomorskie. Należy zauważyć, że w większości są to powiaty sąsiadujące z miastami na prawach powiatu.

W 2003 r. wśród powiatów o najniższej wysokości wskaźnika, oprócz wymienionych wyżej, znalazły się jeszcze powiaty: wołomiński, legionowski, pruszkowski – mazowieckie, krapkowicki – opolskie, krakowski – małopolskie, kłobucki – śląskie. W sumie 27 powiatów miało wskaźnik poniżej 300 zł.

W 2004 r. takich powiatów było już tylko 16. Najniższy wskaźnik w dalszym ciągu miał siedlecki, ale wyniósł on 231,34 zł. W 2005 r. już tylko pięć powiatów osiągnęło wskaźnik poniżej 300 zł: siedlecki – 231,43 zł, skierniewicki – 269,16 zł, przemyski – 283,07 zł, zamojski – 283,64 zł oraz kaliski – 297,91 zł.

7. Liczba powiatów w poszczególnych przedziałach wysokości wskaźnika

Wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca w wysokości powyżej 900 zł występował tylko trzy razy w badanym okresie: w dwóch powiatach w 2003 r. (milicki i lubaczowski) i w jednym w 2005 r. (węgorzewski). Liczba powiatów ze wskaźnikiem z przedziału 800-900 zł zwiększyła się, mimo spadku z 5 do 7 w 2003 r., czterokrotnie zwiększyła się liczba powiatów ze wskaźnikiem 700-800 zł – z 8 do 31 jednostek. O połowę wzrosła liczba powiatów ze wskaźnikiem z przedziału 600-700 zł. W sumie liczba powiatów ze wskaźnikiem od 600 zł wzwyż, mimo spadku w 2003 r., wzrosła z 66 do 121 (prawie dwukrotnie), co oznacza wzrost od 21,0 do 38,8% ogólnej liczby jednostek. Liczby powiatów ze wskaźnikami 500-600 zł oraz 300-400 zł w 2005 r. były podobne do tych z 2002 r. Zmniejszeniu uległa liczba powiatów mających wskaźnik pomiędzy 400 a 500 zł – z 87 do 62, oraz pomiędzy 200 a 300 zł – z 22 do 5 (tab. 4).

Tabela 4. Liczba powiatów w poszczególnych przedziałach wysokości wskaźnika w latach 1999-2005

Wysokość wskaźnika dochodów	2002	2003	2004	2005
	liczba powiatów			
900,00-...	-	2	-	1
800,00-899,99	5	2	4	7
700,00-799,99	8	2	10	31
600,00-699,99	53	18	49	82
500,00-599,99 z tego:	111	83	107	103
400,00-499,99 z tego:	87	123	102	62
300,00-399,99	27	57	26	23
200,00-299,99	22	26	16	5
100,00-199,99	1	1	-	-
Razem	314	314	314	314
	w %			
900,00-...	-	0,6	-	0,6
800,00-899,99	1,6	0,6	1,3	2,2
700,00-799,99	2,5	0,6	3,2	9,9
600,00-699,99	16,9	5,7	15,6	26,1
500,00-599,99	35,4	26,4	34,1	32,8
400,00-499,99	27,7	39,2	32,5	19,7
300,00-399,99	8,6	18,2	8,3	7,3
200,00-299,99	7,0	8,3	5,1	1,6
100,00-199,99	0,3	0,3	-	-

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

8. Powiaty ze wskaźnikiem poniżej 400 zł

W tabeli 5 przedstawiono liczby powiatów, w których wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca był niższy niż 400 zł. Można zaobserwować ogólną tendencję do zmniejszania się liczby takich jednostek w każdym z województw. Najbardziej jest to widoczne na przykładzie województwa dolnośląskiego, w którym nastąpił spadek z 3 do 0, a także mazowieckiego – z 7 do 2, lubelskiego i podlaskiego – z 3 do 1, lubuskiego – z 2 do 0 oraz śląskiego – z 7 do 5 jednostek. W województwach: kujawsko-pomorskim, opolskim, podkarpackim zmniejszyła się dwukrotnie liczba takich powiatów. W pozostałych województwach liczba takich jednostek się nie zmieniła lub po wahaniami powróciła do pierwotnej liczby. W województwie warmińsko-mazurskim nie było ani jednego powiatu ze wskaźnikiem poniżej 400 zł.

W sumie w 2002 r. 16% powiatów miało wskaźnik poniżej 400 zł, rok później było to 27%, natomiast do 2005 r. odsetek zmniejszył się do 9%.

Tabela 5. Liczba powiatów ze wskaźnikiem poniżej 400 zł

Województwo	Ogólna liczba powiatów	Liczba powiatów ze wskaźnikiem poniżej 400 zł			
		2002	2003	2004	2005
Dolnośląskie	26	3	6	1	-
Kujawsko-pomorskie	19	4	7	2	2
Lubelskie	20	3	7	2	1
Lubuskie	12	2	2	-	-
Łódzkie	21	3	6	3	3
Małopolskie	19	4	8	6	4
Mazowieckie	37	7	11	4	2
Opolskie	11	2	2	2	1
Podkarpackie	21	6	8	6	3
Podlaskie	14	3	3	2	1
Pomorskie	16	1	3	1	1
Śląskie	17	7	12	7	5
Świętokrzyskie	13	1	1	1	1
Warmińsko-mazurskie	19	-	-	-	-
Wielkopolskie	31	4	7	5	4
Zachodniopomorskie	18	-	1	-	-
Razem	314	50	84	42	28

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

9. Najbogatsze powiaty w poszczególnych województwach

Wyciągając średnią arytmetyczną z rocznych wskaźników dochodów na 1 mieszkańca w poszczególnych powiatach, w każdym województwie wyłoniono najbogatszy powiat. Wyniki znacznie różnią się od siebie (tab. 6).

W warmińsko-mazurskim najbogatszym powiatem był powiat węgorzewski. Średnia wysokość dochodów budżetowych na 1 mieszkańca w tym powiecie wyniosła 872,63 zł. W poszczególnych latach przyjmowała ona wartości od 806,28 do 933,35 zł. Niewiele niższy średni wskaźnik zanotowano w powiecie milickim (dolnośląskie) – 868,00 zł. W poszczególnych latach miał on wysokość od 818,92 do 915,98 zł. W podkarpackim najbogatszym powiatem okazał się lubaczowski ze średnią 838,95 zł, natomiast w zachodniopomorskim – powiat białogardzki ze średnią 827,92 zł. Powiat grodzki w mazowieckim osiągnął średni wynik w wysokości 732,81 zł, trochę niższy był wskaźnik w powiecie świebodzińskim w lubuskim – 725,09 zł. W lubelskim najbogatszym powiatem był włodawski – średnia ze wskaźników rocznych wynosiła 712,50 zł. W wielkopolskim i pomorskim najbogatszymi powiatami były odpowiednio powiaty: międzychodzki – 706,55 zł i człuchowski – 705,66 zł. W pozostałych 7 województwach średnia wysokość wskaźnika dla najbogatszych powiatów była poniżej 700 zł.

Tabela 6. Najbogatsze powiaty w poszczególnych województwach

Województwo	Powiat	Wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca				Średnia ze wskaźników rocznych
		2002	2003	2004	2005	
Dolnośląskie	milicki	897,52	915,98	818,92	839,56	868,00
Kujawsko-pomorskie	tucholski	653,27	578,37	636,81	789,70	664,54
Lubelskie	włodawski	727,79	650,85	685,01	786,34	712,50
Lubuskie	świebodziński	743,23	670,23	734,64	752,25	725,09
Łódzkie	rawski	616,99	551,87	615,07	711,74	623,92
Małopolskie	miechowski	628,72	581,38	659,94	710,38	645,11
Mazowieckie	grodziski	770,31	760,87	683,46	716,60	732,81
Opolskie	głubczycki	666,93	613,69	720,46	750,72	687,95
Podkarpackie	lubaczowski	778,23	932,80	863,18	781,58	838,95
Podlaskie	sejneński	690,00	558,59	596,78	648,07	623,36
Pomorskie	człuchowski	682,20	597,06	711,19	832,18	705,66
Śląskie	raciborski	695,24	619,74	717,53	656,71	672,31
Świętokrzyskie	opatowski	652,70	649,53	719,10	727,93	687,32
Warmińsko-mazurskie	węgorzewski	890,67	806,28	860,20	933,35	872,63
Wielkopolskie	międzychodzki	707,07	648,00	703,62	767,49	706,55
Zachodniopomorskie	białogardzki	890,29	861,07	843,45	716,87	827,92

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

10. Ranking powiatów według średniej arytmetycznej ze wskaźników rocznych

Szeregując wszystkie powiaty według wyliczonej średniej arytmetycznej ze wskaźników rocznych, otrzymano swego rodzaju ranking powiatów ze względu na dochody na 1 mieszkańca. W tabeli 7 przedstawiono czołówkę tego rankingu.

Jak już napisano, do najbogatszych powiatów należą: węgorzewski, milicki, lubaczowski, białogardzki, w których średni wskaźnik zdecydowanie odbiega wysokością od pozostałych (872,63-827,92 zł), grodziski, świebodziński, włodawski, międzychodzki, człuchowski (najlepsze w swoich województwach), ale także olecki, bieszczadzki, leski. Wszystkie te powiaty mają wskaźnik powyżej 700 zł.

Wśród 10 najbogatszych powiatów znajdują się 3 z podkarpackiego oraz 2 z warmińsko-mazurskiego. Wśród 30 najbogatszych powiatów znajdują się po 4 z mazowieckiego i warmińsko-mazurskiego, po 3 z pomorskiego, dolnośląskiego, zachodniopomorskiego, wielkopolskiego i podkarpackiego. W pierwszej pięćdziesiątce znajduje się 7 powiatów z warmińsko-mazurskiego, po 5 z wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, pomorskiego i mazowieckiego, 4 z dolnośląskiego.

Najbogatszy powiat z podlaskiego – sejneński – znajduje się dopiero na 46 pozycji, a rawski z łódzkiego – na 45. Powiat miechowski z małopolskiego zajmuje 35 lokatę, a tucholski z kujawsko-pomorskiego – 27, raciborski ze śląskiego zaś – 22.

Tabela 7. Pięćdziesiąt najbogatszych powiatów w przekroju kraju

Nr w rankingu	Województwo i kolejny numer powiatu z danego województwa	Średnia	Powiat
1	warmińsko-mazurskie 1	872,63	węgorzewski
2	dolnośląskie 1	868,00	milicki
3	podkarpackie 1	838,95	lubaczowski
4	zachodniopomorskie 1	827,92	białogardzki
5	warmińsko-mazurskie 2	776,82	olecki
6	podkarpackie 2	746,93	bieszczadzki
7	mazowieckie 1	732,81	grodziski
8	lubuskie 1	725,09	świebodziński
9	lubelskie 1	712,50	włodawski
10	podkarpackie 3	709,42	leski
11	wielkopolskie 1	706,55	międzychodzki
12	pomorskie 1	705,66	człuchowski
13	mazowieckie 2	697,23	przasnyski
14	opolskie 1	687,95	głubczycki
15	świętokrzyskie 1	687,32	opatowski
16	wielkopolskie 2	686,45	czarnkowsko-trzcianecki
17	dolnośląskie 2	684,36	ząbkowicki
18	wielkopolskie 3	681,86	pleszewski
19	warmińsko-mazurskie 3	676,70	elcki
20	warmińsko-mazurskie 4	674,91	kętrzyński
21	mazowieckie 3	674,01	pułtuski
22	śląskie 1	672,31	raciborski
23	zachodniopomorskie 2	671,46	gryficki
24	zachodniopomorskie 3	669,32	koszaliński
25	świętokrzyskie 2	666,72	buski
26	pomorskie 2	665,16	kwidzyński
27	kujawsko-pomorskie 1	664,54	tucholski
28	dolnośląskie 3	662,47	lwówecki
29	pomorskie 3	661,08	malborski
30	mazowieckie 4	656,21	lipski
31	pomorskie 4	655,49	lęborski
32	zachodniopomorskie 4	652,37	szczecinecki
33	lubuskie 2	647,33	sułciński
34	pomorskie 5	646,04	chojnicki
35	małopolskie 1	645,11	miechowski
36	wielkopolskie 4	643,81	ostrzeszowski
37	lubuskie 3	639,85	międzyrzecki
38	warmińsko-mazurskie 5	636,49	lidzbarski
39	dolnośląskie 4	634,88	głogowski
40	mazowieckie 5	634,37	przysuski
41	zachodniopomorskie 5	630,62	kamiński
42	warmińsko-mazurskie 6	629,35	giżycki
43	lubelskie 2	626,26	krasnostawski
44	wielkopolskie 5	624,66	śłupecki
45	łódzkie 1	623,92	rawski
46	podlaskie 1	623,36	sejneński
47	warmińsko-mazurskie 7	621,60	mragowski
48	łódzkie 2	621,48	kutnowski
49	śląskie 2	619,36	tarnogórski
50	kujawsko-pomorskie 2	618,72	sępoleński

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

Tabela 8. Pięćdziesiąt najbiedniejszych powiatów w przekroju kraju

Nr w rankingu	Województwo i kolejny numer powiatu z danego województwa	Średnia	Powiat
265	wielkopolskie 26	409,78	kościański
266	śląskie 10	408,18	pszczyński
267	lubelskie 16	405,71	opolski
268	lubuskie 12	403,58	gorzowski
269	śląskie 11	403,31	będziński
270	lubelskie 17	403,19	radzyński
271	małopolskie 15	396,26	chrzanowski
272	wielkopolskie 27	395,20	grodziski
273	podkarpackie 16	388,54	niżański
274	lubelskie 18	388,06	chełmski
275	podlaskie 13	387,47	kolneński
276	mazowieckie 32	387,30	nowodworski
277	kujawsko-pomorskie 17	385,51	włocławski
278	lubelskie 19	380,11	lubelski
279	dolnośląskie 26	372,12	polkowicki
280	podkarpackie 17	370,18	kolbuszowski
281	mazowieckie 33	369,08	radomski
282	mazowieckie 34	367,20	ostrołęcki
283	podkarpackie 18	366,23	przeworski
284	mazowieckie 35	360,13	legionowski
285	łódzkie 19	356,77	pajczański
286	śląskie 12	352,60	kłobucki
287	podlaskie 14	347,36	lomżyński
288	łódzkie 20	345,92	piotrkowski
289	kujawsko-pomorskie 18	336,03	bydgoski
290	podkarpackie 19	322,10	krośnieński
291	małopolskie 16	320,66	krakowski
292	opolskie 10	318,80	krapkowicki
293	małopolskie 17	315,96	nowosądecki
294	podkarpackie 20	315,53	rzeszowski
295	świętokrzyskie 13	306,61	kielecki
296	mazowieckie 36	301,80	wołomiński
297	śląskie 13	301,16	bieruńsko-lędziński
298	małopolskie 18	300,30	tarnowski
299	śląskie 14	299,14	bielski
300	wielkopolskie 28	298,38	poznański
301	wielkopolskie 29	296,77	leszczyński
302	opolskie 11	290,61	opolski
303	kujawsko-pomorskie 19	289,30	grudziądzki
304	śląskie 15	288,32	gliwicki
305	pomorskie 16	285,02	gdański
306	wielkopolskie 30	277,21	koniński
307	małopolskie 19	275,61	wielicki
308	śląskie 16	275,38	częstochowski
309	lubelskie 20	266,10	zamojski
310	śląskie 17	257,19	rybnicki
311	wielkopolskie 31	255,44	kaliski
312	podkarpackie 21	255,31	przemyski
313	łódzkie 21	248,23	skiemiewicki
314	mazowieckie 37	211,65	siedlecki

Źródło: obliczenia i opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych [www.stat...].

Powiatami o najniższej średniej były: siedlecki – 211,65 zł, a także: skierniewicki, przemyski, kaliski, rybnicki, zamojski – w których średnia była poniżej 270 zł. Wśród 20 powiatów o najniższych średnich znajduje się 5 ze śląskiego, 4 z wielkopolskiego, po 2 z mazowieckiego i małopolskiego.

W pięćdziesiątce powiatów o najniższej średniej znajduje się: 8 ze śląskiego, po 6 z wielkopolskiego, mazowieckiego i podkarpackiego, po 5 z lubelskiego i małopolskiego. Nie ma w tej grupie żadnego powiatu z zachodniopomorskiego i warmińsko-mazurskiego, a tylko po jednym są z lubuskiego, dolnośląskiego, świętokrzyskiego, pomorskiego.

11. Podsumowanie

Z badań wynika, że dochody powiatów ziemskich zwiększają się. Najwyższe wskaźniki zanotowano w dwóch województwach tzw. ściany wschodniej: w podkarpackim i warmińsko-mazurskim. Oprócz tego najbogatsze powiaty pochodzą z województw tradycyjnie uznawanych za bogate: mazowieckiego i wielkopolskiego. Oprócz nich wysokie wskaźniki zanotowano w województwach północnych: zachodniopomorskim i pomorskim.

Najgorzej wypadają powiaty z województwa śląskiego. Co jest istotne, wśród najbiedniejszych powiatów znajdują się powiaty sąsiadujące z miastami na prawach powiatu zarówno byłymi, jak i obecnymi stolicami województw (siedlecki, skierniewicki, przemyski, kaliski, zamojski, gdański, opolski, poznański itd.).

Literatura

Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl.

THE POWIATS' REVENUES PER CAPITA – BY VOIVODSHIPS

Summary

There are two types of poviats in Poland: 314 “regular” poviats and 65 cities with poviat status. The paper presents the “regular” poviats’ revenues per capita. It contains the analysis of this index, in every poviat between 2002 and 2005. Poviats have various indexes. The highest indexes have been noticed in two voivodships of eastern Poland: podkarpackie and warmińsko-mazurskie, and also in voivodships which are traditionally recognized as the richest one: mazowieckie and wielkopolskie.

There are the poorest poviats in the vicinity of cities with poviat status.